

2024-2025 GÜZ DÖNEMİ SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ TOPLUMSAL HAREKETLER SINAVI YANIT ANAHTARI

YANITLAR

- 1) Bu soruya verilebilecek yanıt, sosyoloji tarihi ve ekoller ile benzerlik gösterir. Klasik sosyolojik gelenek, toplumsal hareketleri kriz dönemleri ile açıklarken, bu dönem sonrasında toplumsal hareketlerin ortaya çıkması için mutlak anlamda bir krize ihtiyaç yoktur.
- 2) Charles Tilly; Sosyal hareket repertuarı
Alain Touraine; Siyasal İzence
Sidney Tarrow; toplumsal hareketlerin çatışmacı doğası
Della Porta; Toplumsal hareketlerin sürekliliği
A Melucci; Toplumsal hareketin sistemin sınırlarını zorlaması
- 3) Marx; Çatışma kuramının en önemli temsilcisi olan Marx, manüfaktür döneminde de işçi mücadelelerinin yaşanmış olduğundan söz etmektedir. Ancak manüfaktür döneminde genellikle ücret konusunda yaşanan savaşlar, manüfaktürü bir ön koşul olarak kabul etmiş ve hiçbir zaman onun varlığına yönelmemiştir. Bu anlamda da yeni manüfaktürlerin kurulmasına karşı direnme, işçilerden çok loncalardan gelmiştir. Ancak diğer taraftan emek aracı makine şeklini alır almaz, bizzat işçinin rakibi olmuştur. Makine aracılığı ile sermayenin kendi kendisini genişletmesi, işçi mücadelelerinin hız kazanmasına yol açmıştır. Çünkü bu dönemden itibaren Marx'a göre kapitalist üretim süreci devreye girmiştir. Kapitalist üretim süreci ise genel olarak meta üretimine dayanmaktadır. Emegün bizzat bir meta olarak ortaya çıkması, işçinin kendi emek gücünü satması anlamına gelmektedir (Marx, 1997b; 109).

Dahrendorf; Çatışma kuramı içinde farklılaştığı diğer bir nokta ise çatışmanın temelini algılama biçimidir. Marx, çatışmanın temelini mülkiyet ilişkilerinde ararken, Dahrendorf güç ve otorite ilişkisinden söz ederek, yöneten ve yönetilen ayırımına dikkat çeker. Böylece Dahrendorf'un sınıf mücadelesinde iktidar kavramını öncelediği söylenebilmektedir. O'nun yaklaşımında sınıf, mülkiyetten çok, iktidar ile ilişkili olarak ele alınmaktadır.

Gramsci; mücadelenin yalnızca ekonomik alanda değil, siyasal, ideolojik ve özellikle kültürel alanda da gerçekleşmesi gerekmektedir. Gramsci'nin sahip olduğu bu perspektif ise onu diğer Çatışma teorisyenlerden ayırmaktadır. Gramsci, hegemonyaya karşı mücadelede sivil toplumu öncelemektedir. Kısacası, Gramscigil hegemonyaya açıklamasına göre sivil toplum, politik toplumun önüne geçtiği ifade edilebilmektedir. Sivil toplumun hegemonyacı olarak kabul edilen politik toplumun önünde tutulması ise sosyal hareketlerin önemine vurgu yapmaktadır.

- 4) Le Bon: Kitle Psikolojisi

Blumer. Toplumsal hoşnutsuzluk Kuramı

Smelser. Kolektif Davranış Teorisi